

Mats Hagner, professor emeritus naturlig förnygring.
Insänd till tidningen angiven dag.

2012-09-14

Reflektion över artikel i Pitetidningen 11 september 2012 ”Ger stöd för skogsbruksmodellen”

Politikerna Sven-Erik Bucht, Karin Åström, Leif Pettersson och Tomas Egmark uttrycker sitt stöd för Sveaskogs modell av skogsbruk, såsom den presenterades av skogsskötselchefen Herman Sundqvist. Bucht hänvisar till att skogsbruket bidrar med 129 miljarder i nettoexport och att det därför inte finns anledning att förändra det lönsamma svenska skogsbruket med lagstiftning.

Min reflektion är att Sundqvist lyckats bra i sin marknadsföring av Sveaskogs modell. Detta är vad en chef i ett företag åtagit sig att göra. Jag lyckönskar honom till framgången i jobbet.

Jag lyckönskar däremot inte politikerna, som tydligen inte förstår den ensidiga bild som de får i denna marknadsföring. Bolaget har arbetat in rutiner som fungerar bra. Verksamheten är lönsam och i stort sett biologiskt välfungerande. Företaget, liksom tjänstemännen, önskar att i lugn och ro få fortsätta. Detta bör politiker förstå.

En journalist förväntas skaffa synpunkter från skilda åsiktsläger och presentera intryck från båda sidor, innan någon egen uppfattning läggs fram. Man får bara hoppas att politikerna arbetar på samma sätt. Buchts uttalande i Pite-tidningen vittnar tyvärr om motsatsen. Han säger att en ny lagstiftning inte är någon het fråga i riksdagen. Då jag har kontaktats av många riksdagsmän som är intresserade av alternativ till hyggesbruket, bör det nämnas att Bucht är dåligt informerad. Han borde själv göra en tur till Arjeplog där flera tusen hektar skogsmark ligger trädlösa sedan 1960-talet, trots att Sveaskogs modell tillämpats.

Herman Sundqvist gjorde en utmärkt doktorsavhandling under min ledning. Han disputerade 1993 och visade att den naturliga återväxten på Norrbottens tallmarker var riklig, och att den kunde utvecklas till ny skog om trädbeståndet glesades ut i stället för att kalavverkas. Han är också väl medveten om att dessa fakta passar bra, när en helt ny skogsbruksmodell nu skall efterträda den nuvarande. Detta paradigmskifte inträffar inte bara därför att miljörörelsen är missnöjd med den nuvarande modellen, utan främst därför vi nu har vetenskapliga belägg för att svensk skogsindustri kan få mer virke av bättre kvalitet, samtidigt som skogsägarna får större inkomst. En ny modell, som redan testats i stora försök runt hela Sverige, visar sig gynna både industrin och skogsägarna. Bucht förstår säkert vilken positiv effekt detta får på infrastrukturen i Norrbotten.

Skogsskötselchefen har läst den vetenskapliga redovisningen från SLU:s stora försöksserie med Naturkultur och är väl medveten om de oerhört glädjande resultaten som finns att beskåda på Sveaskogs mark i Kåbdalis. Att han undanhöll detta vid sin exkursion med politikerna beror helt enkelt på att Sveaskog anställt honom för att försvara bolagets sätt att sköta skog.

På länken <http://pub.epsilon.slu.se/4033/> kan Bucht läsa:

Försöksområdet ligger väster om Kåbdalis i Norrbottens inland. Skogen var en vanlig skog färdig för slutavverkning. Den ligger i en talldominerad östsluttning med inslag av försumpade partier. På fyra parceller, 60 x 380 m, jämförs den vanliga modellen med framtidens. I området KAL högg man kalt, hyggesrensade och planterade efter

markberedning. I området ORÖRD fick skogen stå kvar. GLES och TÄT gallrades genom uttag av de större träden. Mellan träden satte man insektsskyddade plantor direkt i mossan. I GLES skördades 59 % av volymen och i TÄT skördades 41 %. Sveaskog tjänade grova pengar på de stora träden, men lämnade kvar 94 m³/ha i form av omogna träd som snart kan ge värdefullt timmer.

Efter 12 år var volymproduktionen i GLES 84 % och i TÄT 87 % av den i ORÖRD. Volymproduktionen på KAL var samtidigt 0 %.

Vid besök 2009, femton år efter avverkningen, konstaterades att årsringsbredden hos friställda tallar i GLES hade ökat fyra till tio gånger. De planterade tallarna på det kala hygget hade drabbats svårt av knäcksjuka, snöskytte och tallkräfta.

Försöksserien har visat att avverkningskostnaden vid plockhuggning ökar i förhållande till kalavverkning. Inkomsterna från virket, som ger mer och grovt timmer, ökar dock så mycket att nettot per kubikmeter blir detsamma. Det långsiktiga nettot för naturkultur blir mycket bättre än för hyggesbruk, därför att intäkter från nästa avverkning av stora träd återkommer snart, samtidigt som kostnader för återväxt reduceras mycket starkt.

Det framtida värdet av den utglesade skogen är mycket högre än värdet av kalhygget. En kraftig ökning av virkesodlingens värde kan tydligen åstadkommas genom upprepad befriande gallring, kombinerad med berikande plantering som utförs i stora luckor. Denna slutsats kan dras eftersom volymproduktionen redan 12 år efter gallringen ligger i nivå med vad ett långsiktigt kalhyggesbruk kan ge.

Nyttan av skogsbruk enligt den nya modellen Naturkultur kan dessutom öka väsentligt. Förutom att virkesodlingens ekonomiska resultat förbättras, tjänar rennäringen mycket på att marklaven blir ostörd och att träd med hänslav lämnas kvar. Dessutom blir skogens värde för jakt och rekreation förbättrat. Slutligen undviks klimatstörning från växthusgaser som utsöndras från kal och markberedd skogsmark.

Pitetidningen Joel Gustafsson, joel.gustafsson@pitea-tidningen.se, 0929-550 34
Publicerad 11 september 2012 - 06:00

Politikerna Sven-Erik Bucht, Karin Åström, Leif Pettersson och Tomas Egmark fick träffa Esbjörn Wahlberg, Herman Sundqvist samt Johan Ekenstedt från Sveaskog. "Den många gånger ensidigt mörka bild som ges i media och i andra sammanhang gör att vi aktivt vill ta en roll i debatten, säger Herman Sundqvist i ett pressmeddelande.

Ger stöd för skogsbruksmodellen

KLÖVERTRÄSK

Det svenska hyggeskogsbruket får starkt stöd av socialdemokratiska riksdagsledamöter från Norrbotten. Miljörörelsens kraftiga kritik har inte gett eko bland lagstiftarna.

- Den heta frågan i riksdagen är hur vi ska få landets ekonomi att gå ihop. Då kan vi inte skydda mer skogar, säger Sven-Erik Bucht (S), riksdagsledamot från Haparanda.

Med anledning av den kritik som målats upp av intresseorganisationer och debattörer genomför Sveaskog under hösten ett antal skogsexkursioner med riksdagsledamöter och lokalpolitiker för att ge sin bild av ett hållbart skogsbruk.

- Vi menar att det tas tillräckligt mycket hänsyn vid avverkningar och vill gärna ta debatten nu, säger Esbjörn Wahlberg, pressansvarig vid Sveaskog.

Socialdemokratiska riksdagsledamöterna Sven-Erik Bucht, Leif Pettersson och Karin Åström samt Centerpartiets gruppleadare Majvor Sjölund i Piteå var några som deltog i gårdagens exkursion i skogarna utanför Klöverträsk.

Första stoppet var vid ett modernt trakthygge eller kalhygge som det ofta kallas. Femåriga tallplantor sticker upp i det avskalade landskapet där också kantzoner och gamla träd bevarats.

- Sedan 1993 har vi utvecklat hyggesbruket med generell hänsyn i form av lämnade trädgrupper, kantzoner och högstubbar för insekter, säger Herman Sundqvist, skogschef på Sveaskog.

Stort politiskt stöd

Den "svenska skogsbruksmodellen" som ofta kritiseras av miljörörelsen för att utarma den biologiska mångfalden får starkt stöd av samtliga deltagande politiker.

- Vi har en bra modell och en bra grund att stå på. Sedan finns det givetvis mycket man kan göra bättre och här har vi sett exempel där Sveaskog jobbar med förbättringar, säger Sven-Erik Bucht.

Han betonar att den svenska nettovärdesexporten från svenskt skogsbruk bidrar med 129 miljarder kronor. Sven-Erik Bucht ser ingen anledning att förändra det lönsamma svenska skogsbruket med hårdare lagstiftning och tillägger att det inte är en "het fråga" i riksdagshuset.

- Vi är ett av världens mest exportberoende länder och skogsbruket har en stor del i att skapa välstånd i vårt land. Skulle vi slå undan det skulle vi få mindre pengar till miljövårdsåtgärder,

mindre pengar till att ta hand om våra gamla och våra barn. Man måste se det i ett större perspektiv, säger han.

"Ljus framtid"

Nästa stopp sker på ett "kalhygge" som har vuxit i 35 år. Skogen är gallrad och det är enkelt att ta sig fram i blåbärsriset.

- Ett hygge fortsätter inte att vara hygge i evig tid. Framtiden är ljus för biologisk mångfald i våra skogar, menar Herman Sundqvist.

Han får ofta höra att hyggesbruket försvårar friluftslivet i skogen och då lyfts kontinuitetsskogsbruket fram som ett föredöme med ökad mångfald och sänkta kostnader för markberedning och plantering.

- Ett skogsbruk utan hyggen framställs väldigt positivt, säger Sundqvist.

Kontinuitetsproblem

Själv lyfter han fram flera problem med modellen som innebär att man hugger ned skogen i omgångar.

- Trakthyggesbrukets genomslag på 50-talet var en reaktion på det storskaliga misslyckandet som det inneburit att sköta skogar på det sättet.

Om andra trädslag än gran ska kunna växa upp i en kontinuitetsskog måste skogen ställas glest och då tappar man också i tillväxt. Enligt Herman Sundqvist gynnas inte heller den biologiska mångfalden i någon större utsträckning.

- Kontinuitetsskogsbruk gör det svårare för oss att bedriva ett lönsamt skogsbruk, både på kort och lång sikt, säger han.

Aktiva åtgärder

Att marken körs sönder vid avverkningar och att skogsstyrelsen underkänner en stor del hyggen i sina uppföljningar är inget Herman Sundqvist tar lätt på. Skogschefen menar att det finns ett utbildningsbehov för att verkligen spara rätt naturträd och planering för att undvika körskador.

- Vår skogsbruksmodell är bra. Men den kan självklart bli bättre.

Sista anhalten är en unik aspdominerad ungskog på 20 hektar som Sveaskog har skapat i Rosfors ekopark för att gynna den biologiska mångfalden. Vitryggad hackspett och flera andra arter ska förhoppningsvis trivas i den sällsynta miljön.

- Istället för att avsätta skog och låta naturen sköta sig själv kan vi göra storverk genom aktiva åtgärder, säger Herman Sundqvist.